

Moses Mechel Horschowski

Moses Mechel Horschowski wordt geboren op 22 juni 1905 in Dolina, Polen, als zoon van Mordekai-Aron Horschowski en Racheli Selzer. Hij heeft drie broers: Max, Abraham en Hersch. Op 17 jarige leeftijd verhuist Moses met zijn ouders naar het Duitse Hamborn, een deelgemeente van de stad Duisburg. Hij werkt als verkoper in het meubelbedrijf van Abraham en trouwt op 15 oktober 1931 met Lea Felder.

De uitgebreide Joodse gemeenschap in Duisburg krijgt in de loop van de jaren '30 steeds vaker te maken krijgt met antisemitische incidenten en anti-joodse maatregelen. Waarschijnlijk is deze groeiende joden haat voor Mozes en Lea aanleiding om in april 1933 naar Amby te vluchten, samen met Moses' broers Abraham en

Hersch, Lea's ouders en een groot deel van haar broers en zussen. Lea is dan ongeveer 5 maanden zwanger. Na aankomst in Amby start Moses een bedrijf in textiel waar op afbetaling gekocht kan worden. In Amby worden ze worden geregistreerd als 'vreemdelingen' en krijgen tijdelijke verblijfsvergunningen die telkens verlengd worden. Hoewel Lea en Moses aanvankelijk gehuisvest worden aan de Bergerstraat 12, wonen ze in 1939/1940 de Hoofdstraat 63 in Amby. Moses' zwager Leo gaat niet mee naar Amby maar vlucht naar Parijs, in 1934 gevolgd door schoonzus Adèle. Maar ook in Amby wacht Moses en Lea tegenspoed want op 8 augustus 1933 wordt hun kindje dood geboren. Twee jaar later is er een lichtpunt: op 27 maart 1935, komt zoon Marcus-Aaron ter wereld. Toch gaat het niet goed met Moses; hij wordt met psychische klachten opgenomen in het ziekenhuis tussen augustus 1935 en mei 1936.

Om aan de joden vervolging te ontkomen vluchten Moses en Lea in 1941/1942 naar Brussel. Waarschijnlijk wonen ze daar bij Moses' broer Abraham die Amby in 1938 heeft verruild voor Brussel. In deze onveilige tijden en steeds op de vlucht, besluiten Lea en Moses om hun zoon Marcus toe te vertrouwen aan de zorgen van Lea's zus Adèle die ondertussen samen met haar man in Périgeux woont, een stad in een onbezet deel van Frankrijk. Maar op 14 december 1943 is er een inval in huis

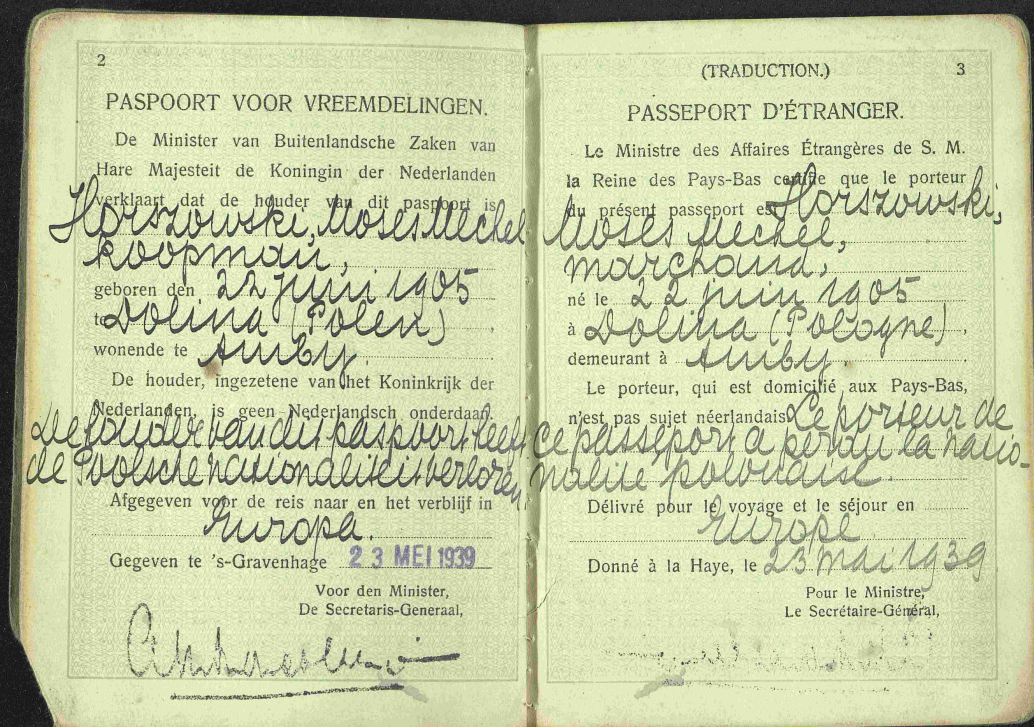
waar ze verblijven in Brussel. Ze zijn verraden. Ze worden opgepakt, samen met Abrahams vrouw Rifka Dacks en haar dochter Frieda, en overgebracht naar de 18e eeuwse kazerne Dossin, dat destijds functioneerde als verzamel- en doorgangskamp. Na één maand gevangenschap in zeer moeilijke omstandigheden, worden ze op 15 januari 1944 op transport gezet naar Auschwitz-Birkenau. Moses wordt na aankomst geregistreerd onder nummer 172334 en gestuurd naar het werkkamp Monowitz-Buna, onderdeel van Auschwitz. Ergens tussen medio januari en mei 1944 wordt hij kennelijk ziek; zijn naam komt voor op een lijst van kampgevangenen die in mei 1944 zijn weggevoerd vanuit het kampziekenhuis naar Auschwitz-Birkenau. Aangenomen wordt dat Moses in juni/juli 1944 overlijdt op 39 jarige leeftijd. De precieze datum van zijn overlijden is niet bekend.

Na aankomst in Auschwitz op 17 januari 1944, wordt Lea in de rij van 'geselecteerde personen' geduwd en waarschijnlijk direct daarna vermoord. Na de oorlog woont Marcus-Aaron aanvankelijk in Zwitserland bij zijn oom Leo waarna hij in Parijs geneeskunde gaat studeren.

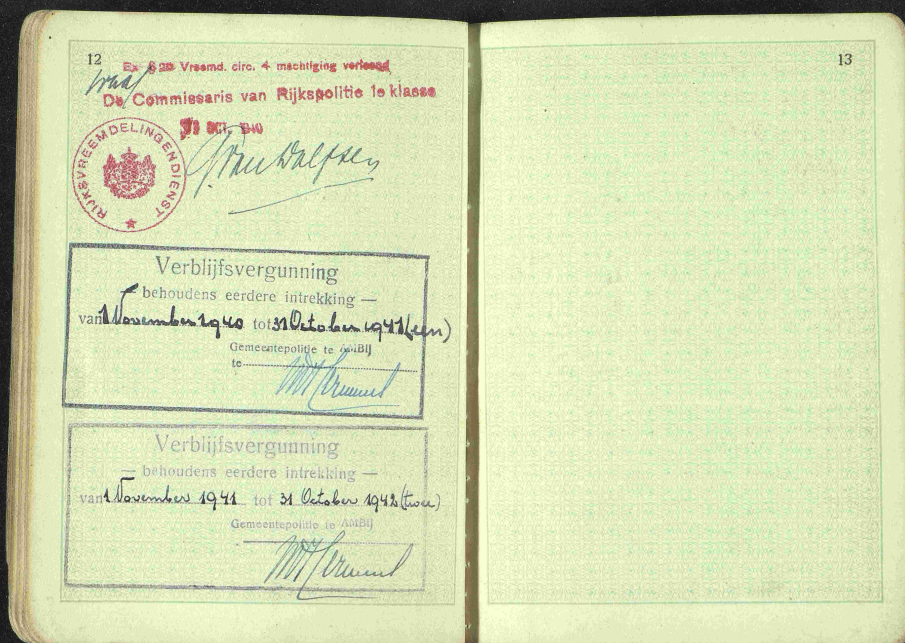
Deze biografie is mede tot stand gekomen dankzij de bijdrage van Marcus-Aarons echtgenote en dochter Carole Horschowski. Onze dank gaat naar hen uit.

Paspoort voor vreemdelingen mei 1939 Moses Mechel Horschowski

6		SIGNALEMENT.		7	
Description.		Personalbeschreibung.			
haar: <i>zwart</i>	wenkbrauwen: <i>zwart</i>	 Po (P) (B)		Geldig voor: <i>een jaar</i>	
cheveux: <i>noirs</i>	sourcils: <i>noirs</i>			Valable pour: <i>un an</i>	
hair: <i>schwarz</i>	eyebrows: <i>schwarz</i>			Valid for: <i>—</i>	
Haare: <i>schwarz</i>	Augenbrauen: <i>schwarz</i>			Gültig für: <i>ein Jahr</i>	
oogen: <i>bruin</i>	neus: <i>gewoon</i>				
yeux: <i>brun</i>	nez: <i>regulier</i>				
eyes: <i>brun</i>	nose: <i>regulier</i>				
Augen: <i>braungrün</i>	Nase: <i>regelmäßig</i>				
knevel: <i>—</i>	baard: <i>—</i>				
moustache: <i>—</i>	barbe: <i>—</i>				
moustache: <i>—</i>	beard: <i>—</i>				
Schnurrbart: <i>—</i>	Bart: <i>—</i>				
lengte: <i>—</i>	Godsdienst: <i>—</i>				
taille: <i>—</i>	Religion: <i>—</i>				
height: <i>—</i>	Religion: <i>—</i>				
Grösse: <i>—</i>	Religion: <i>—</i>				
Bijzondere kenteekenen: <i>geen</i>	Signes particuliers: <i>sans</i>	Handteekening van den houder: (Signature du porteur) (Signature of the bearer) (Unterschrift des Paszinhabers) <i>M. Horschowski</i>			
Special marks: <i>—</i>	Besondere Kennzeichen: <i>keine</i>				

Verblijfsvergunning Lea Felder en Moses Herschowski

Lea Horschowski - Felder

Op 3 februari 1904 wordt Lea Felder geboren in Dorozow (Polen). Omdat Lea's ouders, Moses Schubert en Shifra Felder, alleen volgens Joods gebruik zijn getrouwd, wordt haar moeder als ongehuwd beschouwd en krijgt Lea haar moeders achternaam. Lea heeft vijf zussen en twee broers: Charlotte (8-5-1895), Scheindel (11-5-1896), Regina (20-3-1897), Toni (12-4-1899), Leo (4-2-1906), Adèle (11-5-1908) en Jacob (5-9-1911). Op 8 jarige leeftijd verhuist Lea met haar familie naar Duitsland waar ze gaan wonen in Hamborn, een deelgemeente van Duisburg. Ze trouwt er op 15 oktober 1931 met Moses Mechel Horschowski.

De uitgebreide Joodse gemeenschap in Duisburg krijgt in de loop van de jaren '30 steeds vaker te maken krijgt met antisemitische incidenten en anti-joodse maatregelen. Waarschijnlijk is deze groeiende Jodenhaat voor Lea en Mozes aanleiding om in april 1933 naar Amby te vluchten, samen met Lea's ouders, een groot deel van haar broers

en zussen en Moses' broers Abraham en Hersch. Lea is dan ongeveer 5 maanden zwanger. Ze worden geregistreerd als 'vreemdelingen' en krijgen tijdelijke verblijfsvergunningen die telkens verlengd worden. Hoewel Lea en Moses aanvankelijk gehuisvest worden aan de Bergerstraat 12, wonen ze in 1939/1940 de Hoofdstraat 63 in Amby. Haar broer Leo is niet meegekomen naar Amby maar naar Parijs gegaan, in 1934 gevolgd door zus Adèle.

Maar ook in Amby wacht Lea en Moses tegenspoed want op 8 augustus 1933 wordt hun kindje dood geboren. Twee jaar later is er een lichtpunt: op 27 maart 1935, wordt zoon Marcus-Aaron geboren. Toch gaat het niet goed met Lea's echtgenoot Moses; hij wordt met psychische klachten opgenomen in het ziekenhuis tussen augustus 1935 en mei 1936. In april 1939 overlijdt haar vader, twee dagen voor zijn 53^e verjaardag.

Om aan de joden vervolging te ontkomen vluchten Lea en Moses in 1941/1942 naar Brussel. Waarschijnlijk wonen ze daar bij Moses' broer Abraham die Amby in 1938 heeft verruild voor Brussel. In deze onveilige tijden en steeds op de vlucht, besluiten Lea en Moses om hun zoon Marcus toe te vertrouwen aan de zorgen van Lea's zus Adèle die inmiddels samen met haar man in Périgeux woont, een stad in een onbezet deel van Frankrijk. Maar op 14 december 1943 is er een inval in huis waar ze

verblijven in Brussel. Ze zijn verraden. Ze worden opgepakt, samen met Abrahams vrouw Rifka Dacks en haar dochter Frieda, en overgebracht naar de 18e eeuwse kazerne Dossin, dat destijds functioneerde als verzamel- en doorgangskamp. Na één maand gevangenschap in zeer moeilijke omstandigheden, worden ze op 15 januari 1944 op transport gezet naar Auschwitz-Birkenau. Na aankomst op 17 januari 1944, wordt Lea in de rij van 'geselecteerde personen' geduwd en waarschijnlijk direct daarna vermoord.

Moses wordt na aankomst geregistreerd onder nummer 172334 en gestuurd naar het werkkamp Monowitz-Buna, onderdeel van Auschwitz. Ergens tussen medio januari en mei 1944 wordt hij kennelijk ziek; zijn naam komt voor op een lijst van kampgevangenen die in mei 1944 zijn weggevoerd vanuit het kampziekenhuis naar Auschwitz-Birkenau. Aangenomen wordt dat Moses in juni/juli 1944 overlijdt op 39 jarige leeftijd. De precieze datum van zijn overlijden is niet bekend.

Lea's moeder, haar broers Leo en Jacob, zus Adèle én zoon Marcus-Aaron overleven de oorlog. Na de oorlog woont Marcus aanvankelijk bij zijn oom Leo in Zwitserland en gaat vervolgens in Parijs geneeskunde studeren.

Deze biografie is mede tot stand gekomen dankzij de bijdrage van Marcus-Aarons echtgenote mevrouw N. Horschowski-Trigano en zijn dochter Carole Horschowski. Onze dank gaat naar hen uit.

Transportlijst Kazerne Dossin

LXIII. Transport						- 42 -
11.12.43						
✓ 645.	Kirschner - Wotzasek <i>Ep. de</i>	25.7.87	stl.	F	Schneiderin	✓
	Charlotte <i>KIRSCHNER</i>	Wien				
X 646.	Schwarz <i>Ep. de</i>	21.8.02	stl.	H	Angestellter	✓
	Aron Leib <i>SCHWARTZ</i>	Ghoczniarz				
X 647.	Schwartz - Schwarz <i>Ep. de</i>	15.10.97	stl.	F	ohne	✓
	Rosalie <i>SCHWARTZ</i>	Stanislaw				
X 648.	Schussel	15.8.10	stl.	H	Buchhalter	✓
	Jakob Josef <i>Schussel</i>	Podwoloczyska				
X 649.	Schulder - Seiden	2.12.80	stl.	F	ohne	✓
	Frida <i>divorce Schussel</i>	Dembitza				
650.						
651.						
X 652.	Kahan <i>Rue de Danemark</i>	15.1.24 <i>Kühnig</i>	stl.	H	Gärtner	✓
	Alois <i>St. Gillis</i>	Reisburg <i>Reisburg</i>				
X 653.	Davids <i>Ep. de</i>	26.2.18	stl.	F	Modistin	✓
	Serena <i>Ep. de TASHMAN</i>	Berchovo				
✓ 654.	Catenio <i>Ep. de</i>	26.1.11	stl.	H	Tabskeexpert	✓
	Leon <i>COHEN. Later</i>	Saloniki				
655.						
18.12.43						
✓ 656.	Horschowski <i>Ep. de</i>	22.6.05	stl.	H	Herrenschneider	✓
	Moses Mechel <i>FELDER, Lea</i>	Dolina				
✓ 657.	Horschowski - Felder	2.2.04	stl.	F	Hausfrau	✓
	Lea <i>Laura</i>	Dorozow				
X 658.	Horschowski - Dacks <i>Ep. de</i>	15.6.98	stl.	F	ohne	✓
	Rifka <i>HORSZOWSKI. Dacks</i>	Peschinaka				
✓ 659.	Horschowski <i>Ep. de</i>	28.6.25	stl.	F	ohne	✓
	Frieda <i>P.</i>	Teschen				